

, 31 sierpnia 2021.

Szanowny Pan
prof. Przemysław Czarnek
Minister Edukacji i Nauki
Warszawa

W celu ułatwienia powszechnego i sprawiedliwego wykorzystywania nowoczesnych technologii dzięki *solidarnemu rozwojowi wiedzy*, działając w interesie publicznym w trybie art. 2. ust. 1 Ustawy z dnia 11 lipca 2014, wnoszę o wprowadzenie do prac przygotowawczych dla opracowania szkolnych podstaw programowych lekcji etyki zagadnień gospodarczych.

Petycja
o wprowadzenie do programów szkolnych lekcji etyki zagadnienia: Znaczenie
cnót kardynalnych w praktyce gospodarowania.

Petycję składam w związku z przygotowaniem do zawiązania partnerstw strategii cyfrowych humanizacji systemów edukacji, kultury pamięci i ochrony zdrowia, których realizacja oparta będzie na *samokształceniu w rodzinie* jako jednej z kluczowych kompetencji społecznych, o czym pisałem we wcześniejszej petycji do Pana Ministra 16 grudnia 2020 sugerując zainicjowanie projektu badawczego NCBiR.

UZASADNIENIE PETYCJI

Ekonomiczna refleksja nad strategią cyfrowej modernizacji warunków gospodarowania opartego na wiedzy, wskazuje na potrzebę wprowadzenia do systemu edukacji nowych celów odpowiednich dla wzrostu znaczenia samodzielności pracy w podnoszeniu dobrostanu wspólnot.

Problem edukacyjny: znaczenie solidarności w podnoszeniu dobrostanu społecznego bezpośrednim zaspokajaniem potrzeb własnych i swoich bliskich wymaga rozwoju edukacji ekonomicznej opartej na fundamencie etycznym.

Misja edukacyjna: programy szkolne powinny przedstawiać korzyści jakie osiągały w przeszłości i mogą osiągać w przyszłości rodziny i inne wspólnoty dzięki oparciu samodzielności, solidarności i samorządności gospodarowania na cnotach kardynalnych.

Cel edukacyjny: wprowadzenie do szkolnych zajęć z etyki prezentacji znaczenia postaw dzielności pracy i innych cnót kardynalnych w tradycji gospodarczej narodów Europy Środkowej, tak by rodzice mogli odwoływać się do tego dziedzictwa w trakcie prowadzonych na zasadzie samokształcenia w rodzinie zajęć domowej edukacji ekonomicznej.

W punkcie trzecim Uzasadnienia przedstawiam sugerowane zakresy tematyczne edukacji szkolnej odpowiednie dla wizji przemian przedstawionych w punktach pierwszym i drugim.

1. Modernizacja gospodarowania

1.1. Udomawianie pracy

Cyfrowe powiększenie kultury skutkuje wzrostem efektywności pracy wykonywanej w gospodarstwach domowych. Zarówno pracy dobroczynnej wykonywanej dla bezpośredniego zaspokajania potrzeb domowników, jak i pracy zarobkowej.

1.2. Wolność i równość

Proces udomowienia pracy umożliwia oparcie dynamiki rozwoju społecznego, gospodarczego i technologicznego wspólnot na właściwym dla polskiej kultury powiązaniu wolności i równości. Unikając w ten sposób zagrożeń wykorzystania cyfrowych technologii przez globalne centra sterowania dla politycznego zniewolenia.

1.3. Ludzkie perspektywy

Oparcie mobilizacji trudu pracy na wolności wymaga objęcia refleksją naukowo-badawczą wszystkich trzech perspektyw czasu ludzkiego działania: systematycznego, spontanicznego i wiecznego. Co określić można jako refleksję w logice ekonomii potrzeb, dla odróżnienia od właściwej dla logiki ekonomii pragnień, ograniczeniu refleksji do dwóch perspektyw czasu ludzkiego życia i działania.

1.4. Wychowanie i wykształcenie

Wykorzystania udomowienia pracy dla wolności i równości wymaga wprowadzenia nowych instytucji infrastruktury kultury gospodarowania do ustroju społecznej gospodarki rynkowej. Powinny one wspierać postawę pracdzielności jako gotowości do podejmowania trudu pracy oraz zasadę samokształcenia w rodzinie jako podstawę do integracji wychowania i wykształcenia w edukacji przez całe życie.

1.5. Etyka w edukacji

Określenie przez ekonomię strategię modernizacji infrastruktury kultury gospodarowania, warto zainicjować wprowadzeniem pracdzielności do kanonu lekcji etyki w szkołach objętych patronatem wyższych uczelni respektujących samokształcenie w rodzinie jako paradygmat systemu edukacji. Tematyka tych zajęć powinna wykorzystać dziedzictwo samodzielności, solidarności i samorządności Rzeczypospolitej.

2. Modernizacja edukacji

2.1. Solidarny rozwój wiedzy

Wykorzystanie powiązania wolności i równości dla dynamiki horyzontalnych relacji gospodarowania wymaga przyjęcia solidarnego rozwoju wiedzy jako paradygmatu systemów usług i polityk społecznych. A w pierwszej kolejności wymaga oparcia na tym paradygmacie modernizacji systemu edukacji.

2.2. Edukacja solidarności

Aby szkolna edukacja wspierała rodzinę i inne wspólnoty narodowe w zachowaniu spójności wychowania i wykształcenia koniecznym jest wprowadzenie wielu innowacji integrujących system edukacji. Opis propozycji takiego systemu określonego jako Edukacja solidarności, przedstawiony jest w tekście: *Edukacja solidarności* <https://www.viavistula.eu/2021/08/27/edukacja-solidarnosci/>.

2.3. Integratory edukacji

Wśród kilkudziesięciu innowacji prezentowanych w tym materiale na *Tablicy integratorów systemu Ekonomia solidarności*, szczególne znaczenia mają trzy kanony partnerstw integrujące edukację rodzinną i narodową. Tworzą one fundament aksjologiczny i pojęciowy dla skupienia tematyki zajęć edukacyjnych na ekonomii, historii i medycynie.

2.4. Postulowanie debaty

W celu podjęcia specjalistycznej debaty o prawidłowości dokonanych diagnoz i użyteczności przedstawionych rekomendacji, właściwym wydaje się podjęcie prac naukowo badawczych. Wnioski o rozpoczęcie takich badań ze środków NCBiR w formie konkursów na projekty zamawiane, zostały sformułowane w pięciu petycjach wysłanych przez Andrzeja Madeja do kilku ministerstw w grudniu 2020 roku (zestawienie pięciu petycji i odpowiedzi znajduje się tutaj <https://www.viavistula.eu/onas/>).

2.5. Ekosystem Innowacji Rozwojowych

Równoległe do rozpoczęcia prac naukowych nad kierunkami rozwoju infrastruktury społecznej gospodarki rynkowej odpowiednio do cyfrowego poszerzenia kultury, właściwe jest zawiązanie szerokiego partnerstwa naukowo-gospodarczo-samorządowego dla wsparcia pilotażowego wprowadzania konkretnych innowacji. Zgodnie z zapisami rządowej Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, partnerstwo takie powinno uzyskać formę Centrum Doskonałości Ekosystemu Innowacji Rozwojowych.

3. Proponowana tematyka zajęć edukacyjnych

Praktyczne potwierdzenie przedstawionych w powyżej sugestii wykorzystywania kanonu cnót kardynalnych dla szkolnej i domowej edukacji ekonomicznej, uzyskać będzie można poprzez wprowadzenie odpowiedniej tematyki do programów szkolnych lekcji etyki planowanych przez Ministra Edukacji i Nauki. Poniżej przedstawiam zestaw sześciu zagadnień: Praktyka dobroczynności w ekonomicznej tematyce szkolnych lekcji etyki, zestawionych przez krakowskiego historyka dr Tadeusza Filara.

3.1. Dziedzictwo pracy solidarnej ruchu społecznego „Solidarność”.

Proponowana literatura:

Encyklopedia „Solidarności” (w:]

http://www.encyklopediasolidarnosci.pl/wiki/index.php?title=Strona_g%C5%82%C3%B3wna.

Ku syntezie historii ruchu społecznego (1980-1981). Referaty z konferencji [red.] Kaczyńska Elżbieta, Stowarzyszenia Archiwum Solidarności, Instytut Historyczny, Uniwersytet Warszawski, na prawach rękopisu. Warszawa 2000; publikacja dostępna [w:] <http://archsol.pl/pliki/synteza.rtf>.

Mazur Krzysztof, *Nieprzystawalność Solidarności. Jak odrzuciliśmy projekt polityczny ruchu społecznego* [w:] „Working Papers of the Solidarity Movement” (Grupa Badawcza Solidarność – Nowe Podejścia do Analizy Ruchu Społecznego), nr 3/2013 [w:] <http://solidarnosc.collegium.edu.pl/wp-content/uploads/2013/07/WPSM3.pdf>, s. 1 – 21.

Mielczarek Adam, *Ruch „Solidarności” w świetle teorii ruchów społecznych* [Collegium Civitas, Warszawa, 9 stycznia 2012], s. 1 – 24. [w:] http://www.civitas.edu.pl/pub/nasza_uczelnia/seminarium_solidarnosc/Mielczarek-tekst-9.01.pdf.

Romaszewski Zbigniew, *Doświadczenie „Solidarności”* (wykład podczas Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej w Radomiu, 8 maja 2009 r.) [w:] http://www.romaszewski.pl/publikacje/2009_maj-

[doswiadczenie-solidarnosciwyklad-podczas-tygodnia-kultury-chrzescijanskiej-w-radomiu-8-maja-2009-rok.](#)

Solidarność z błoń. Wokół nauczania społecznego Jana Pawła II, red. Maciej Drzonek, Michał Siedziako, Szczecin 2011, Instytut Pamięci Narodowej. Znaczenie publicznych spotkań w trakcie pielgrzymek Jana Pawła II do Polski, w drodze do Niepodległości.

<https://ipn.gov.pl/pl/publikacje/ksiazki/12943,Solidarnosc-z-blon-Wokol-nauczania-spoecznego-Jana-PawlaII.html>

3.2. Idee i praktyka polskiego solidaryzmu społecznego – przesłanie na dziś.

Proponowana literatura:

Dębowski Jan, *Humanistyczny wymiar nauczania Jana Pawła II* [w:] „Drohiczyński Przegląd Naukowy. Wielokulturowe Studia Drohiczyńskiego Towarzystwa Naukowego”, nr 5/2013, s. 49 – 57; artykuł dostępny także [w:] <http://drohiczyntn.pl/pismo/5/49-57.pdf>.

Duda Józef, *Miłosierdzie i gospodarka – od gór pobożnych do wspólnego ratowania się w nieszczęściu* [w:] „Annales. Etyka w Życiu Gospodarczym” (Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego), 2013, vol. 16, s. 201 – 213; artykuł dostępny także [w:] http://www.annalesonline.uni.lodz.pl/archiwum/2013/2013_duda_201_213.pdf.

Kabzińska Łucja, *Z tradycji polskiego wolontariatu – idee i praktyka* [w:] „Warmińsko-Mazurski Kwartalnik Naukowy, Nauki Społeczne” (Wyższa Szkoła Informatyki i Ekonomii TWP w Olsztynie), nr 1/2012, s. 7 – 31, artykuł dostępny także [w:] http://www.kwartalnik.wsiie.olsztyn.pl/sites/default/files/kwartalnik/2012/1/Kwartalnik1_2012_1.pdf.

Łętocha Rafał, *W imię dobra wspólnego. Leopold Caro – teoretyk solidaryzmu chrześcijańskiego* [w:] „Nowy Obywatel”, wiosna 2012 [w:] <http://nowyobywatel.pl/2012/04/13/w-imie-dobra-wspolnego-leopold-caroteoretyk-solidaryzmu-chrzescijanskiego/>.

Staszic Stanisław, *Być narodowi użytecznym*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1976.

3.3. Stanisław Staszic o „wzajemnym wspieraniu się w nieszczęściu” – etyka solidarnego miłosierdzia.

Proponowana literatura:

Duda Józef, *Wkład Lubelszczyzny w przebudowę wsi na przykładzie Towarzystwa Rolniczego Hrubieszowskiego* [w:] „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie”, Seria: Ekonomia, 8 (1/2014), s. 289 – 298; artykuł dostępny także [w:] http://wydawnictwo.wsei.lublin.pl/files/zn8_289-298.pdf.

Łotys Zbigniew, *Stanisław Staszic: filozof i reformator społeczny*, Wyższa Szkoła Pedagogiczna, Olsztyn 1999.

Panasiewicz Janusz, *Materiały do dziejów Towarzystwa Rolniczego Hrubieszowskiego w Archiwum Państwowym w Zamościu* [w:] „Archiwariusz Zamojski”, R. 2012, s. 91 – 100; tekst publikacji dostępny także [w:] <http://zamosc.ap.gov.pl/wp-content/uploads/2012/02/091-100Panas.pdf>.

Szysko Krystyna, Moskal Barbara, *Stanisław Staszic. 250 rocznica urodzin patrona Piły (materiały dla nauczycieli i uczniów)*, Publiczna Biblioteka Pedagogiczna w Pile, Piła 2005; tekst publikacji dostępny także [w:] <http://bp.pila.pl/pliki/1118220728.doc>.

Usurski Maciej, *"... poprawić los, powiększyć szczęśliwość drugich ludzi..."*. Towarzystwo Rolnicze Hrubieszowskie Stanisława Staszica, Muzeum Stanisława Staszica w Pile, Piła 2008.

3.4. Spuścizna spółdzielczego dorobku dr Franciszka Stefczyka.

Proponowana literatura:

Cywiński Bohdan, *Idzie o dobro wspólne... Opowieść o Franciszku Stefczyku*, Wydanie trzecie, zmienione, Spółdzielczy Instytut Naukowy, Sopot 2011.

Łętocha Rafał, *Kochaj bliźniego swego jak siebie samego. Solidaryzm Franciszka Stefczyka* [w:] „Nowy Obywatel”, wiosna 2014 [w:] <http://nowyobywatel.pl/2014/04/30/kochaj-blizniego-jak-siebie-samegosolidaryzm-franciszka-stefczyka/>

Milewska Krystyna, *Zarys historii spółdzielczości na ziemiach polskich* (prelekcja w ramach Konferencji „Wiatr w żagle przedsiębiorczości społecznej”, listopad 2010 r.)
[w:] <http://www.tydzienprzedsiębiorczosci.eu/3/images/stories/prezentacje/KMilewska.pdf>.

Skodlarski Janusz, *Franciszek Stefczyk (1861 – 1924). Pionier spółdzielczości kredytowej w Polsce*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2010.

Wspólna sprawa. Antologia tekstów poświęconych dziejom i zasadom spółdzielczości [red.] Okraska Remigiusz, Departament Pożytku Publicznego, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Warszawa 2013; publikacja dostępna także [w:] <http://pozytek.gov.pl>.

3.5. Instytucjonalny i personalistyczny wymiar opieki nad chorym. Polskie Kasy Chorych w Drugiej Rzeczypospolitej, wizje społeczne medycyny z tego czasu i działalność siostry Marii Magdaleny Epstein (1875 – 1947).

Proponowana literatura:

Demel Maciej, Aleksander Landy: *życie i dzieło: lekcja pedagogiki i medycyny przyszłości*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1982.

Makarzec Piotr, *Ubezpieczenia społeczne w II Rzeczypospolitej* [w:] „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Ekonomii i Innowacji w Lublinie”, Seria: Administracja, 2 (1/2012), s. 197 – 210; także [w:] <http://www.wydawnictwo.wsei.lublin.pl/files/197210%20Piotr%20Makarzec,%20Ubezpieczenia%20spoleczne%20w%20II%20RP%5B1%5D.pdf>.

Perkowska Urszula, *Ty, Panie wskazujesz mi drogę życia. Maria Epsteinówna, Siostra Magdalena Maria (1875 – 1947), założycielka i dyrektorka Uniwersyteckiej Szkoły Pielęgniarek i Higienistek, dominikanka z krakowskiego Gródka*, Wydawnictwo M, Kraków 2005.

Wierna miłości. Służebnica Boża Siostra Magdalena Maria Epstein OP (1875 – 1947), Klasztor Sióstr Dominikanek „Na Gródku”, Kraków 2008.

Wójcik Mirosław, *Zdrowotne aspekty życia rodzin robotniczych w II Rzeczypospolitej* [w:] „JEcolHealth”, vol. 15, nr 5, wrzesień – październik 2011, s. 225 – 229, tekst artykułu dostępny także [w:] http://yadda.icm.edu.pl/.../httpwww_bg_utp_edu_plartj_of20ecol_and20health.

3.6.Boże Miłosierdzie w ludzkim działaniu – fundacja księcia Aleksandra Lubomirskiego w Krakowie, działalność i współczesne dziedzictwo księdza Kazimierza Siemaszki, Josephine Gebert i „Radosna Nowina”.

Proponowana literatura:

Perzanowski Tadeusz, *Schronisko dla Dziewcząt Fundacji księcia Aleksandra Lubomirskiego* [w:] „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze”, nr 1/2012 (Instytut Rozwoju Służb Społecznych w Warszawie).

Purchla Jacek, *Fundacja księcia Aleksandra Lubomirskiego. W stulecie gmachu Akademii Ekonomicznej/The Duke Aleksander Lubomirski Foundation. On the Centenary of the Academy of Economics Building in Cracow*, Wydawnictwo i Drukarnia Secesja, Kraków 1993.

Siemacha. Wynaleziono 1886. Wychowanie. Sport. Terapia, (www.siemacha.org.pl) i inne materiały Stowarzyszenia Siemacha dostępne m. in. w Internecie (ks. Andrzej Augustyński CM) – siemacha.org.pl/files/download/ece98a65011db73.

Sieńczak Bronisław [CM], *Portret starszej siostry*, Wydawnictwo Instytutu Teologicznego Księża Misjonarzy, Kraków 2012.

Tendej Jacek [CM], *Od ks. Kazimierza Siemaszki do „Radosnej Nowiny 2000”*, Fundacja im. ks. Siemaszki Centrum Edukacyjne Radosna Nowina 2000, Kraków – Piekary 2009.